

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

اقدامات عربستان سعودی برای مقابله با شیوع ویروس کووید-۱۹

با همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ در چین و پس از آن دیگر کشورهای جهان، عربستان سعودی نیز از تاریخ ۲ مارس، اولین مورد این بیماری را در کشور خود اعلام کرده است. تا تاریخ ۲۰ آوریل ۲۰۲۰، تعداد موارد مبتلا شده به ویروس کووید-۱۹ به ۹ هزار و ۳۶۲ مورد رسیده که ۹۷ نفر از آنها جان خود را از دست داده‌اند و یک هزار و ۳۹۸ نفر بهبود یافته‌اند. در این راستا، این کشور اقدامات حمایتی را در راستای مقابله با انتشار این ویروس انجام داده که تا حدودی اثرگذار بوده است. در این مطلب سیاست‌ها و اقدامات بعمل آمده در کشور عربستان سعودی برای جلوگیری از شیوع این ویروس مورد بررسی قرار گرفته است.

تهیه شده توسط فروغ کریمی امیرکیاسر
اردیبهشت ۱۳۹۹

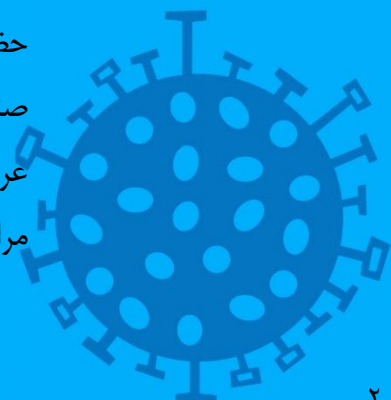

عربستان سعودی و

کووید-۱۹

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ

عربستان سعودی در حال حاضر با دو چالش بزرگ مواجه است: شیوع کووید-۱۹ و کاهش شدید قیمت نفت. به نظر می‌رسد سیاست‌های دولت برای هر دو مشکل تاحدودی اثرگذار بوده است. تا ۲۰ آوریل ۲۰۲۰، تعداد موارد مبتلایان به بیماری کووید-۱۹ معادل ۹ هزار و ۳۶۲ نفر بوده که ۹۷ نفر از آنها جان خود را از دست داده‌اند و یک هزار و ۳۹۸ نفر بهبود یافته‌اند. مقامات مجموعه‌ای از اقدامات را به منظور کاهش شیوع ویروس انجام داده‌اند که شامل محدودیت تردد شبانه به مدت ۲۱ روز و برای شهرهای مکه و مدینه از ۲ آوریل و برای سایر شهرها از ۶ آوریل تا تاریخ ۲۴ ماه ژوئیه؛ اعمال محدودیت‌های مسافرتی (شامل پروازهای بین‌المللی و تاکسی‌ها و حمل و نقل عمومی داخلی)؛ تعلیق برگزاری نماز جماعت در مساجد؛ تعطیلی کلیه مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز خرید؛ ممنوعیت حضور کارمندان در محل ادارات دولتی و خصوصی (به استثنای شاغلان صنایع ضروری)؛ و افزایش تست افراد. در اوایل ماه آوریل نیز وزارت حج عربستان از کشورها درخواست کرده تا رزروهای خود را برای برگزاری مراسم حج ۲۰۲۰ را به تاخیر بیاورند.

اقدامات مهار کننده

قرنطینه

- شهرهای ریاض، مکه و مدینه در ۲۶ ماه مارس ۲۰۲۰ تعطیل شدند. در ۲۳ مارس پادشاهی دستور عدم عبور و مرور از ساعت ۷ شب تا ۶ صبح را برای مدت ۲۱ روز اعلام کرد.
- اعمال محدودیت سفر برای پروازهای بین‌المللی، داخلی و تاکسی‌ها
- از ۱۵ مارس ۲۰۲۰، تمامی پروازهای داخلی و بین‌المللی به مدت دو هفته به تعلیق درآمدند و تمامی سفرهای گردشگری هم تعلیق شدند.
- تعطیل شدن تمامی مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز بزرگ فروش (مال‌ها)، تعلیق الزام حضور کارکنان بخش دولتی و خصوصی در محل کار (باستثنای کارکنان کلیدی)
- برگزاری رویدادهای عمومی لغو و اماکن عمومی تعطیل شدند.
- تمامی بازدیدها از مکه و مدینه به منظور انجام حج عمره و بازدید از مسجد پیامبر به تعلیق درآمده است. تمامی جابه‌جایی‌ها به داخل یا خارج از شهر قطیف در استان شرقی تحت سلطه شیعه، به تعلیق درآمده است.

اقدامات حمایتی

- دولت عربستان سعودی متعهد شده است هر گونه افزایش در هزینه سلامت را تامین مالی کند و بودجه اضافی را به وزارت بهداشت اختصاص دهد.

اقدامات مالی - عمومی

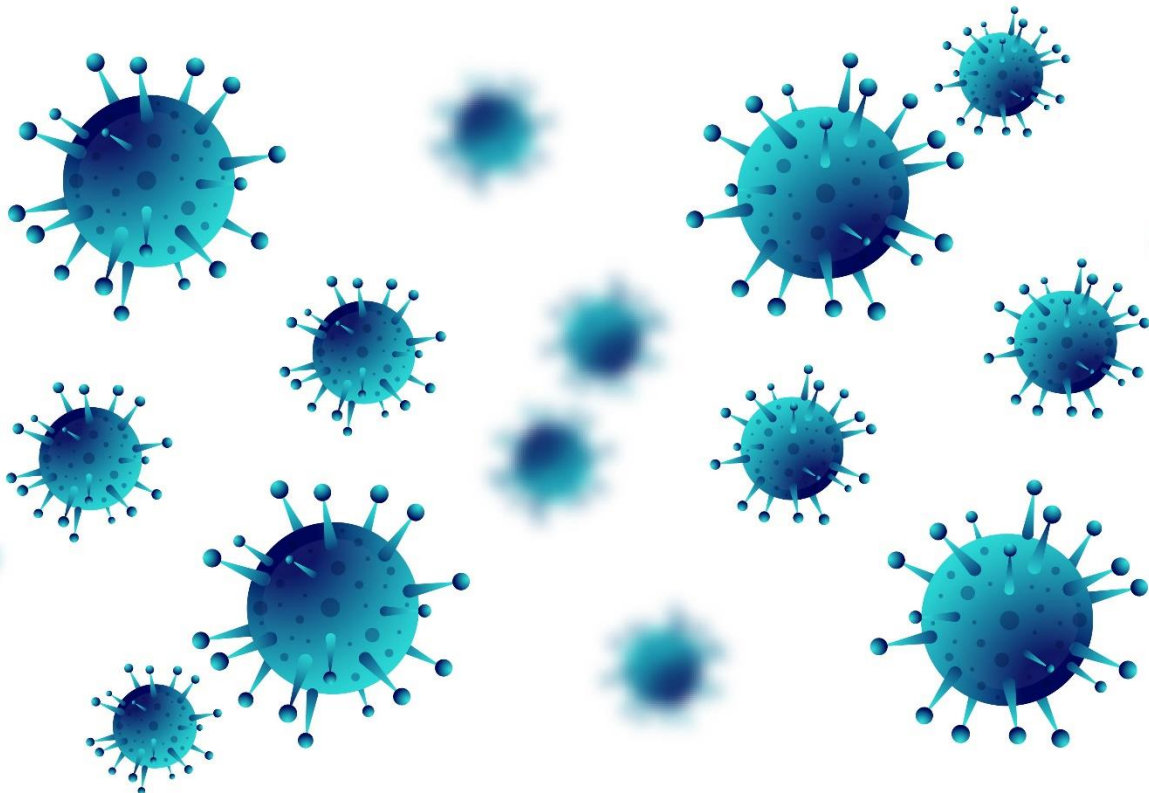
- دولت عربستان پیش‌بینی کرده است که تا پایان سال، کسری مالی دولت (از رقم پیش‌بینی قبلی ۶,۴ درصد تولید ناخالص داخلی) به حداکثر ۹ درصد تولید ناخالص داخلی برسد.
- پادشاه سلمان، اجازه افزایش سقف بدهی را از ۳۰ درصد به ۵۰ درصد تولید ناخالص داخلی، تایید کرد.
- در ۲۰ مارس ۲۰۲۰، بسته حمایتی به ارزش ۷۰ میلیارد ریال عربستان (معادل ۱۸,۷ میلیارد دلار یا ۲,۸ درصد تولید ناخالص داخلی) توسط دولت معرفی شده است. این بسته شامل تعلیق پرداخت‌های مالیاتی، هزینه‌ها و سایر عوارض دولتی به منظور کمک به تامین نقدینگی لازم برای بخش خصوصی و افزایش اعتبارات موجود از طریق صندوق توسعه ملی است.
- از آنجا که افت قیمت نفت منجر به کاهش درآمد دولت می‌شود، مقامات این کشور اعلام کرده‌اند که در سال ۲۰۲۰، مخارج دولت مربوط به بخش‌های با اولویت کم‌تر را حدود ۵۰ میلیارد ریال عربستان (معادل ۲ درصد تولید ناخالص داخلی) کاهش دهند.

اقدامات مالی - مختص افراد

- علاوه بر این، دولت عربستان مجاز به استفاده از منابع صندوق بیمه بیکاری شده تا با استفاده از این منابع، به بنگاه‌های بخش خصوصی که شاغلان سعودی خود را حفظ کنند، کمک دستمزد یا مزایا، اعطا کنند (به میزان ۹ میلیارد ریال عربستان معادل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی).
- دولت به میزان ۶۰ درصد از حقوق شاغلان عربستان سعودی در بنگاه‌هایی که تحت فشار مالی هستند را به مدت سه ماه، پوشش می‌دهد.
- انتظار می‌رود بیش از ۱,۲ میلیون نفر از شهروندان واجد شرایط دریافت کمک مالی باشند که معادل تخصیص ماهیانه مبلغ ۹ هزار ریال عربستان (معادل ۲۴۰۰ دلار) به ازای هر نفر است.
- دریافت هزینه‌های مربوط به اجازه ورود یا خروج دریافتی توسط دولت عربستان برای نیروی کار خارجی و هزینه اخذ ویزا برای افراد وابسته به آن‌ها، به مدت سه ماه لغو شده است (افراد خارجی تقریباً یک سوم جمعیت و سهم بالاتری از نیروی کار این کشور را تشکیل می‌دهند).

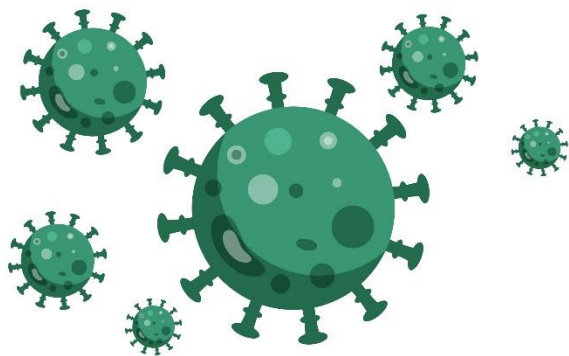

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ
۱۴۳۷

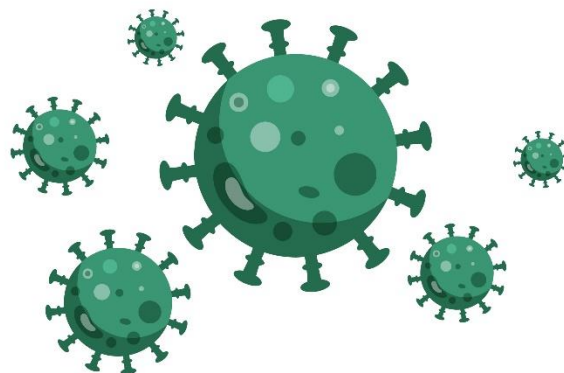
اقدامات مالی - مختص بنگاه‌ها

- در ۱۵ آوریل ۲۰۲۰، اقداماتی برای کاهش آسیب‌پذیری بخش خصوصی انجام شده که شامل در نظر گرفتن یارانه‌های موقت برق برای بخش‌های تجاری، صنعتی و کشاورزی (به میزان ۹۰۰ میلیون ریال عربستان) بوده و میزان حمایت مالی از بخش سلامت نیز به ۴۷ میلیارد ریال، افزایش یافته است.
- صاحبان کسب و کار در عربستان سعودی مجازند که پرداخت مالیات بر ارزش افزوده، مالیات فروش^۱، عوارض بر واردات^۲، مالیات بر درآمد، هزینه خدمات دولت و پرداخت هزینه خدمات شهری را به مدت سه ماه به تعویق بیندازند.

^۱ مالیات فروش (excise tax) یک نوع مالیات غیرمستقیم است که طبق قانون بر فروش داخلی یا واردات برخی کالاهای آسیب‌رسان به سلامت انسان یا محیط زیست مانند نوشابه‌ها و یا سیگار، اعمال و دریافت می‌شود.

^۲ تعرفه‌های گمرکی

سیاست پولی

- در روز ۱۴ آوریل ۲۰۲۰، موسسه پولی سما یا همان بانک مرکزی عربستان سعودی^۲ از ارائه یک بسته کمک مالی به مبلغ ۵۰ میلیارد ریال عربستان (معادل ۱۳,۳ میلیارد دلار) رونمایی کرد.
- ۳۰ میلیارد ریال از مبلغ فوق به بانکها و شرکت‌های تامین مالی در ازای امهال موعد پرداخت وام‌های کسب و کارهای کوچک و متوسط به مدت ۶ ماه تخصیص یافته است.
- ۱۳,۲ میلیارد ریال از مبلغ بسته کمک مالی سما، برای پرداخت وام به بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق بانکها، اختصاص یافته است.
- مبلغ ۸ میلیارد ریال عربستان هم برای حمایت مالی از خرده‌فروشان مواجه با کمبود نقدینگی، پیش‌بینی شده است.
- مبلغ ۶ میلیارد ریال برای ضمانت وام‌های درخواستی بنگاهها در نظر گرفته شده است.
- در ۱۶ مارس ۲۰۲۰، موسسه پولی عربستان سعودی، نرخ بهره قراردادهای بازخرید (ریپو)^۳ را ۷۵ واحد پایه (صدم درصد) کاهش داده و از ۱,۷۵ درصد به ۱ درصد رسانده و نرخ بهره قراردادهای بازخرید معکوس (ریپوی معکوس)^۴ را با کاهش ۷۵ واحد پایه از ۱,۲۵ درصد به ۰,۵ درصد رسانده است.
- در ۲۶ مارس ۲۰۲۰، موسسه پولی عربستان سعودی، سقف مجاز برداشت ماهانه برای کیف پول الکترونیکی را تا ۲۰ هزار ریال عربستان افزایش داده است.
- بانک مرکزی هزینه‌های مربوط به تجارت الکترونیک و واحدهای پرداخت الکترونیکی در فروشگاه‌های بخش خصوصی را پوشش می‌دهد.
- در ۲۹ مارس ۲۰۲۰، سما از بانکها درخواست کرد تا از مشتریان و بخش خصوصی از طریق تجدید وام‌ها بدون دریافت هزینه متعلقه، معاف کردن مشتریان از پرداخت هزینه‌های گوناگون از جمله تبادلات الکترونیکی، عدم الزام رعایت حداقل موجودی حساب برای دریافت خدمات بانکی، بازتأمین مالی عملیات و ختم قراردادهای موجود، پشتیبانی کند.

^۲ Saudi Arabian Monetary Authority (SAMA)

^۳ Repo Rate

^۴ قرارداد بازخرید معکوس (Inverse Repo Rate)، نقطه مقابل قرارداد بازخرید میباشد. معامله‌گری که اوراق بهادار را میفروشد و در تاریخی مشخص در آینده، آن را بازخرید میکند، اصطلاحاً ریپو انجام داده است. معامله‌گری که اوراق بهادار را خریداری می‌کند و در تاریخی مشخص در آینده آن را مجدداً به فروش میرساند، اصطلاحاً ریپوی معکوس انجام داده است.

منبع: سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی / صندوق بین‌المللی پول / سازمان جهانی بهداشت

